

Lineaire Algebra A - Toets 1 - 25-09-2009

Opgave 1 (40) Zij Δ de driehoek met de hoekpunten $\mathbf{A}(2, -2, -1)$, $\mathbf{B}(3, 2, 0)$ en $\mathbf{C}(5, -5, -1)$.

- a Bepaal de hoek BAC (in radialen).
- b Bepaal de oppervlakte van Δ .
- c Vind een vergelijking in normale vorm van het vlak $\mathbf{V}$ door de punten $\mathbf{A}$, $\mathbf{B}$ en $\mathbf{C}$.
- d Bereken de afstand vanaf de oorsprong $\mathbf{O}(0, 0, 0)$ tot het vlak $\mathbf{V}$.
- e Vind het snijpunt met $\mathbf{V}$ van de lijn door de oorsprong die loodrecht op $\mathbf{V}$ staat.

Oplossing 1

a Zij $\vec{c} = \overrightarrow{AB} = \begin{pmatrix} 3 \\ 2 \\ 0 \end{pmatrix} - \begin{pmatrix} 2 \\ -2 \\ -1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 \\ 4 \\ 1 \end{pmatrix}$ en $\vec{b} = \overrightarrow{AC} = \begin{pmatrix} 5 \\ -5 \\ -1 \end{pmatrix} - \begin{pmatrix} 2 \\ -2 \\ -1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 3 \\ -3 \\ 0 \end{pmatrix}$.

Stel $\angle BAC = \alpha$. Dan $\cos(\alpha) = \frac{\vec{b} \cdot \vec{c}}{\|\vec{b}\| \|\vec{c}\|} = \frac{3 - 12 + 0}{\sqrt{18}\sqrt{18}} = \frac{-1}{2}$, zo dat $\alpha = \frac{2\pi}{3}$.

b $\text{Area}(\Delta) = \frac{1}{2} \|\vec{b} \times \vec{c}\| = \frac{1}{2} |\sin \alpha| \|\vec{b}\| \|\vec{c}\| = \frac{1}{2} \frac{\sqrt{3}}{2} (3\sqrt{2}) (3\sqrt{2}) = \frac{9\sqrt{3}}{2}$.

c Alle normale vectoren van $\mathbf{V}$ staan loodrecht op $\vec{b}$ en $\vec{c}$, bij voorbeeld het kruisproduct.

$$\vec{b} \times \vec{c} = \begin{pmatrix} 3 \\ -3 \\ 0 \end{pmatrix} \times \begin{pmatrix} 1 \\ 4 \\ 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -3 * 1 - 0 * 4 \\ 0 * 1 - 3 * 1 \\ 3 * 4 - (-3) * 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -3 \\ -3 \\ 15 \end{pmatrix} \propto \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ -5 \end{pmatrix}.$$

$$\mathbf{V} = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid \mathbf{x} + \mathbf{y} - 5\mathbf{z} = 5\} \quad (\vec{n} \cdot \overrightarrow{OA} = \vec{n} \cdot \overrightarrow{OB} = \vec{n} \cdot \overrightarrow{OC} = 5).$$

d $d(\mathbf{O}, \mathbf{V}) = \frac{|0 - 5|}{\|\vec{n}\|} = \frac{5}{3\sqrt{3}} = \frac{5\sqrt{3}}{9}$.

e De lijn $\ell = t \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ -5 \end{pmatrix}$ loopt door de oorsprong en staat loodrecht op $\mathbf{V}$. Het snijpunt

$\mathbf{P}$ van ℓ met $\mathbf{V}$ voldoet aan de vergelijking van het vlak, dat wil zeggen als

$$t * \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ -5 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ -5 \end{pmatrix} = 5. \text{ Hieruit volgt } t = \frac{5}{27} \text{ en } \mathbf{P} = \frac{5}{27} (1, 1, -5).$$

opmerking $d(\mathbf{O}, \mathbf{P}) = \left\| \frac{5}{27} \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ -5 \end{pmatrix} \right\| = \frac{5}{27} \left\| \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ -5 \end{pmatrix} \right\| = \frac{5\sqrt{3}}{9} = d(\mathbf{O}, \mathbf{V}).$

Opgave 2 (40) Gegeven is het stelsel van lineaire vergelijkingen

$$\begin{cases} 2x + 3y - z = 1 \\ x + z = c \\ -x - 3y + 2z = 1 \end{cases}$$

- a Vind de gereduceerde trapvorm van de uitgebreide matrix $(A | \vec{b})$ van het stelesel.
- b Voor welke c is het stelsel oplosbaar? Voor welke c is er een unieke oplossing?
- c Geef alle oplossingen in de vectorvorm in het geval dat de oplossing niet uniek is.
- d Voor welke waarde van c is $\vec{b}$ een lineaire combinatie van de kolommen van A ?
- e Schrijf $\vec{b}$ op twee manieren op als een lineaire combinatie van de kolommen van A .

Oplossing 2

$$\begin{aligned} \text{a } (A | \vec{b}) &= \begin{pmatrix} 2 & 3 & -1 & : & 1 \\ 1 & 0 & 1 & : & c \\ -1 & -3 & 2 & : & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \downarrow \\ \uparrow \\ \cdot \end{pmatrix} \simeq \begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 & : & c \\ 2 & 3 & -1 & : & 1 \\ -1 & -3 & 2 & : & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \cdot \\ -2I \\ +I \end{pmatrix} \simeq \\ &\begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 & : & c \\ 0 & 3 & -3 & : & 1-2c \\ 0 & -3 & 3 & : & 1+c \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \cdot \\ * \\ +II \end{pmatrix} \simeq \begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 & : & c \\ 0 & 1 & -1 & : & (1-2c)/3 \\ 0 & 0 & 0 & : & 2-c \end{pmatrix} = \mathbf{rref}(A | \vec{b}). \end{aligned}$$

- b Het stelsel is oplosbaar alleen voor $c = 2$.

De oplossing is niet uniek (geen leidende 1 in derde kolom).

$$\text{c Voor } c = 2 \text{ de oplossingen zijn } \begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2 \\ -1 \\ 0 \end{pmatrix} + t \begin{pmatrix} -1 \\ 1 \\ 1 \end{pmatrix}.$$

- d $\{\vec{b} \text{ is een lineaire combinatie van de kolommen van } A\} \iff \{(A | \vec{b}) \text{ is oplosbaar}\}.$

$$\text{e Voor } \mathbf{A} = (\vec{a}_1 \dots \vec{a}_n) \text{ en } \vec{b} \in \mathbb{R}^m \text{ geldt } \{\mathbf{A}\vec{v} = \vec{b}\} \iff \{\vec{b} = v_1\vec{a}_1 + \dots + v_n\vec{a}_n\}$$

$$\text{Voor } c = 2 \text{ geldt } \vec{b} = \begin{pmatrix} 1 \\ 2 \\ 1 \end{pmatrix} \stackrel{t=0}{=} 2 \begin{pmatrix} 2 \\ 1 \\ -1 \end{pmatrix} - \begin{pmatrix} 3 \\ 0 \\ -3 \end{pmatrix} \stackrel{t=1}{=} \begin{pmatrix} 2 \\ 1 \\ -1 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} -1 \\ 1 \\ 2 \end{pmatrix}.$$

Opgave 3 (20) Zij A een $m \times n$ matrix met $m \neq n$ (geen vierkant) en rang 2 (twee leidende enen in $\mathbf{rref}(A)$). We vragen ons af hoe $\mathbf{rref}(A)$ eruit kan zien in de volgende gevallen. Zet waar nodig is een 0 of een 1 en geef een willekeurig getal met een sterretje $(*)$ aan.

- a Het homogene stelsel $(A \mid \vec{0})$ heeft alleen de $\vec{0}$ oplossing. Wat kunnen m en n zijn? Beredeneer dat dan een $\vec{b}$ bestaat zodanig dat het stelsel $(A \mid \vec{b})$ strijdig is.
- b Het stelsel $(A \mid \vec{b})$ oplosbaar is voor elke $\vec{b} \in \mathbb{R}^m$. Wat kunnen nu m en n zijn? Beredeneer dat het homogene stelsel $(A \mid \vec{0})$ dan meervoudige oplossingen heeft.

Oplossing 3

- a $\{(A \mid \vec{0}) \text{ heeft alleen de } \vec{0} \text{ oplossing}\} \iff \{\text{een leidende } 1 \text{ in elke kolom van } \mathbf{rref}(A)\}$.

Voor een niet vierkante matrix A van rang 2 is dit mogelijk alleen als $n = 2$ en $m > n = 2$. Dan moet $\mathbf{rref}(A)$ als volgt zijn.

$$\mathbf{rref}(A) = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \\ 0 & 0 \\ \dots & \dots \\ 0 & 0 \end{pmatrix}.$$

$(A \mid \vec{b})$ is dan oplosbaar alleen voor de vectoren $\vec{b}$ die te schrijven zijn als een lineaire combinatie van de twee kolommen van A . Deze verzameling vormt een vlak in $\mathbb{R}^m$. Dit is slechts een kleine (dunne) deelverzameling van $\mathbb{R}^m$ als $m > 2$.

- b $\{(A \mid \vec{b}) \text{ oplosbaar is voor elke } \vec{b} \in \mathbb{R}^m\} \iff \{\text{een leidende } 1 \text{ in elke rij van } \mathbf{rref}(A)\}$.

Voor een niet vierkante matrix A van rang 2 is dit mogelijk alleen als $m = 2$ en $n > m = 2$. De leidende enen kan je dan in twee willekeurige kolommen plaatsen.

Dit kan op $\binom{n}{2} = \frac{n(n-1)}{2}$ manieren. Bij voorbeeld voor $n = 3$ hebben we

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & * \\ 0 & 1 & * \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 & * & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}.$$

De $\vec{0}$ vector is altijd een oplossing van het homogene stelsel $(A \mid \vec{0})$. Vanwege de vrije variabelen in $\mathbf{rref}(A)$ (die corresponderen met de kolommen zonder leidende enen) zijn er nu ook oneindig veel andere oplossingen.